

הנחיות להכנת מקרה ארוך למטפלים ולאנשי חינוך

שלום רב וברוכים הבאים לשלב השלישי בתהליך ההסמכה הרשמי של ארגון DIR ישראל!
* ההנחיות כתובות בלשון נקבה, אך מיועדות לנשים ולגברים כאחד.

בשלב זה, כבר השתתפת פעמיים או יותר בסמינר ההסמכה ולקחת חלק בקורס העקרונות. כפי שהיה בעבר, גם הפעם משך הסמינר הוא ארבעה ימי לימוד מלאים (סה"כ 47 שעות אקדמיות). רוב הדברים כבר מוכרים וידועים לך, אך ההנחיות למקרה שתציגי הפעם – המקרה הארוך, שונות מאלה שניתנו למקרים קודמים שהצגת בעבר. במסמך פרטים רבים. אנא, הקפידו לקרוא בעיון את ההנחיות המופיעות כאן, כדי להגיע מוכנה לסמינר ההסמכה. ההנחיות כתובות בלשון נקבה, אך מיועדות לנשים ולגברים כאחד. וודאי כי ברשותך אישור הורים להצגת הילד שבטיפול וכן הקפידו להסתיר כל פרט מזהה במסמכים.

המסמך שלפניך כולל ארבעה חלקים עיקריים:

חלק ראשון: פנייה למטפלים ולאנשי חינוך כאחד.

חלק שני: דגשים נפרדים למטפלים.

חלק שלישי: דגשים נפרדים לאנשי חינוך.

חלק רביעי: הנחיות לכתיבת הדף המלווה

1 לסמינר שלישי ניתן להגיע רק אם את נמצאת בתהליך הדרכה אישי או קבוצתי אצל מדריכה המוכרת ומאושרת להדרכה על ידי ארגון DIR ישראל ואם קיבלת את מספר שעות ההדרכה הנדרש. לשלב זה לא ניתן להגיע אם טרם השתתפת בקורס עקרונות.

חלק ראשון: פנייה למטפלים ולאנשי חינוך כאחד

הנחיות כלליות

משך המקרה: הצגת מקרה ארוך צריכה להתבסס על תהליך טיפולי/תהליך התערבות חינוכי הנמשך כ-18 חודשים או יותר (רצוי לא יותר משנתיים).

בחירת המקרה

- בחירת המקרה היא אתגר גדול, לכן מומלץ שתתייעצי עם המדריכה שלך קודם הבחירה. אנא שקלי להציג מקרה מאתגר ומורכב, שאולי מתקדם לאט, אבל מעורר חשיבה בבניית ההתערבות הטיפולית ומציג את התהליך.
- עלייך לשקף תהליך והתפתחות ביחס לנקודת ההתחלה של הילד והמשפחה. אנא בחרי מקרה של ילד שקיבל טיפול מערכתי מקיף, שבו תוכלי להתייחס לתרומה של מגוון ההתערבויות שנעשו, למהלך ההתערבויות (ייתכנו עליות ומורדות בתהליך) ולדינמיקה המשפחתית.

בהצגת מקרה ארוך עלייך להרחיב ולהעמיק את חשיבתך סביב הנושאים המופיעים להלן:

- המשגה תיאורטית על פי המודל, תוך הבנת החיבורים בין חלקי המודל והנמקה של המהלך הטיפולי – הן עם הילד והן עם הוריו – וכיצד ההבנות הללו באות לידי ביטוי בעבודה הישירה עם הילד והוריו ובמסגרת החינוכית בה הילד נמצא.
- הדרכת הורים ו/או צוותים חינוכיים-טיפוליים העובדים עם הילד. עלייך להדגים יכולת להרחיב את מעגלי ההשפעה שלך על התכנית הטיפולית-חינוכית של הילד. על ההרחבות להתייחס למעגלים השונים – מסגרת חינוכית/בית ככל שהתאפשר.
- הטמעת המודל במסגרת עבודתך המקצועית הטיפולית/חינוכית. יכולתך לפעול ברמה מערכתית, ביצירתיות, בגמישות ובאינטגרציה בתוך המסגרת הטיפולית/חינוכית בה את עובדת ועם המסגרת החינוכית בה הילד נמצא, אם את פוגשת את הילד במסגרת קליניקה פרטית וככל שמתאפשר מבחינת המסגרת.
- הסברת ההתערבויות המקצועיות שלך באופן ברור ואינטגרטיבי. שימי דגש על תחום ההתמחות המקצועי שלך. הסבירי לעומק את האתגרים של הילד מנקודת המבט המקצועית שלך: מה היו בתחילת הדרך, איך התמודדת עמם בתהליך הטיפולי ומה המצב היום.
- התייחסות לקשרי הגומלין עם המטפלים מתחומי הטיפול השונים. נשמח לשמוע קצת על העבודה הרב-מקצועית המשותפת, במה נתרמת, מה למדת מאנשי הצוות שהיו חלק מהמערך הטיפולי של הילד (גם אם לא עבדתם באותו מקום).
- זכרי כי 18 חודשי התערבות לא בהכרח מייצרים תוצאות מרחיקות לכת ולא כל הילדים מתקדמים באותו קצב, או משיגים את כל השלבים במהלך תקופה זו. אנו רוצים להתמקד בחשיבה שליוותה את התהליך הטיפולי/חינוכי ולא דווקא בתוצאות!

בחירת קטעי הווידאו

- קטעי הווידאו צריכים להיות ערוכים במדויק לצורך ההצגה ללא קשר לאופן בו תבחרי להציג את המקרה בקבוצה.
- בחרי חמישה או שישה קטעי וידאו באורך כולל של עד 15 דקות, מנקודות זמן שונות (לפחות קטע אחד מתחילת הטיפול ואחד מסיום הטיפול). על הקטעים לשקף את התהליך הטיפולי על רצף הזמן.

- ודאי שבקטעי הווידאו רואים אותך מיישמת Floortime עם הילד ועם ההורים או הצוות החינוכי, על פי ההנחיות הייעודיות לאנשי טיפול ולאנשי חינוך.
 - גא הקפידי שקטעי הווידאו יהיו באורך של לא פחות משתי דקות טיפול ללא עריכה כל אחד. וודאי שאיך עוברת את 15 הדקות המותרות עבור כלל קטעי הווידאו.
 - יש להביא את קטעי הווידאו עם שני גיבויים (מחשב אישי/דיסק און קי), דיסק און קי נוסף ובו קטעי הווידאו של המקרה המוצג יינתן למנחות הקבוצה בתחילת הצגת המקרה ויוחזר בתום הסמינר.
- הכנת המקרה לסמינר כוללת שני מוקדים – הכנת המקרה להצגה בקבוצה (במהלך הצגת המקרה יש לך הזדמנות להרחיב לגבי הנושאים המוזכרים בתמצות ב"דף המלווה") והכנת הדף המלווה (פרטים בהמשך המסמך).

הנחיות לגבי ההצגה בקבוצה

עליך להציג את המקרה הארוך באמצעות מצגת הממחישה את התהליך אותו את מציגה.

משך ההצגה: הזמן המוקדש להצגת המקרה הארוך בקבוצה הוא 75 דקות על פי החלוקה הבאה:

- 30 דקות להצגת הרקע, הפרופיל, השלבים, העבודה הטיפולית.
- 15 דקות וידאו.
- 30 דקות לדיון הקבוצתי.

לפני הצגת קטעי הווידאו

- יש לתת תיאור קצר של הילד: גיל בזמן צילום קטע הווידאו, השלב שבו נמצאת תכנית הטיפול וכל פרט אחר הנראה לך רלוונטי.
 - לאחר מכן, יש לספר בקצרה מה נראה בקטע הווידאו, לתאר את האינטראקציה המוצגת, באיזה שלבי FEDL (Functional Emotional Developmental Level) הילד מתפקד, כיצד באים לידי ביטוי הפרופיל הסנסומוטורי אפקטיבי והפרופיל השפתי שלו, באילו אסטרטגיות של Floortime ושל הדרכה או ליווי השתמשת ומדוע.
 - במהלך הצפייה המשותפת בקטעי הווידאו נרצה לשמוע את התובנות שלך לגבי מה קורה עם הילד בחדר הטיפולים ובגן; מה עוזר לילד לטפס בסולם ההתפתחותי; מהן האסטרטגיות המתאימות בכל שלב ומדוע; מהם תהליכי העיבוד הסנסורי המאפיינים את הילד; מה האופן שבו בחרת להתערב בנוכחות ההורה או איש החינוך המודרך וכן כל מה שניתן להבין ממה שרואים בקטע הווידאו שבחרת.
 - כמו כן, נרצה לשמוע את הסברייך לגבי הדגשים שפורטו בתחילת מסמך זה, עם דגש על הבנת הקשרים וההשפעות ההדדיות בין רכיבי ה־D, ה־I וה־R.
- רצוי להתכונן היטב להצגת המקרה, כך שבזמן ההצגה תוכלי לחוש בנוח, ולהציג את המקרה בצורה מיטבית.

נקודות אליהן צריך להתייחס בעת הצגת המקרה

הערכה והיכרות

היסטוריה רלוונטית: התפתחות, משפחה ובריאות (שקלי להשתמש בנקודות על פי ציר הזמן, כדי לשקף נקודות ומאפיינים חשובים בהצגה שלך ולחסוך זמן).

שלבים התפתחותיים: צייני מה היה הטווח התפקודי (לדוגמה בין שלבים 1 ל-3) בתחילת הטיפול ופרטי אילו איכויות מתוך כל שלב היו קיימות בצורה מבוססת ואילו עדיין היוו אתגר ובאילו מצבים. צייני אם השלב לא היה מצופה מבחינת הגיל הכרונולוגי. מומלץ לתת דוגמאות להמחשה מתוך תהליך ההיכרות ו/או ההערכה.

הערכה: היעזרי בשאלון ה־FEAS, כדי להעמיק את הבנתך בניית השלבים ההתפתחותיים. אין צורך לקודד את השאלון, אך יש צורך להכיר אותו על ידי ניתוח קטע וידאו אחד לפחות.

אבחנה NDRC: חלוקה לקבוצות (מתוך ה־DMIC) בתחילת הקשר הטיפולי. התייחסי גם לאבחנות נוספות אם היו ולהערכות שביצעת בהתאם למקצוע האם שלך (5-ADOS, CARS, DSM, DC 0-5), הערכת תפקוד ותל"א - לאנשי חינוך, אבחון שפה ותקשורת לק"ת, פרופיל סנסו־מוטורי ועיסוקי למרב"ע וכו').

פרופיל סנסו־מוטורי: תארי את הפרופיל הסנסו־מוטורי של הילד בתחילת הטיפול ואת רמות העוררות שלו (על פי הבנתך ועל סמך התייעצות עם גורמי מקצוע רלוונטיים).

- התייחסי לתגובות הסנסורית של הילד, האם מדובר בתגובות יתר, תת־תגובות, חיפוש סנסורי או פרופיל מעורב.

- התייחסי גם לפרופיל הסנסו־מוטורי של ההורה או של איש הצוות עמו עבדת, כפי שהתרשמת ממנו בתחילת הקשר הטיפולי. תני דוגמאות שונות מהיכרותך עם הילד, דרכן אפשר לראות את הפרופיל הייחודי שלו.

- העלי השערות כיצד הפרופילים השונים עשויים להשפיע זה על זה, על התפקוד ועל קצב ההתקדמות והמעבר בין השלבים בסולם ההתפתחות־רגשי.

- התייחסי לתפקוד מערכות החוש – טקטילי, וסטיבולרי, פרופריוצפטיבי, ויזואלי, אודיטורי, חוש הריח, אנא התייחסי לאינטגרציה שבין מערכות החוש השונות ותארי כיצד אלה באות לידי ביטוי בהתנהגות הילד בטיפול או במסגרת החינוכית.

- פרטי לגבי יכולות העיבוד של הילד בערוצים השונים (חזותי־מרחבי ואודיטורי־מרחבי) וכך גם לגבי יכולות התכנון והרצף. היעזרי בדוגמאות מהטיפול ו/או מהמסגרת החינוכית ו/או מהבית.

- פרטי את מחשבותייך לגבי הוויסות החושי־רגשי של המעורבים בתהליך הטיפולי, שאת מציגה.

פרופיל שפתי: תארי את הפרופיל השפתי של הילד בתחילת הטיפול (על פי הבנתך ועל סמך התייעצות עם גורמי מקצוע רלוונטיים).

- ככל הניתן, נסי להתייחס בנפרד לרכיב ההבעה ולרכיב ההבנה על מרכיביהם השונים (תוכן, צורה ושימוש).

- התייחסי אל יכולותיו השפתיות של הילד – באיזה שלב התפתחותי מצויה השפה שלו? תארי את יכולתו להיענות ולהבין שפה מילולית ולהביע את רעיונותיו וכוונותיו (האם משתמש בשפה מילולית? באמצעי תת"ח כלשהם?).

- השתדלי לתאר את שפתו של הילד תוך התייחסות למרכיבי הצורה (אורך המבעים, שטף, עוצמה וכו') התוכן (עולם התוכן השפתי) והשימוש שעושה הילד בשפתו (מהן כוונותיו התקשורתיות? האם ומתי משתמש בשפה?)

- התייחסי אל האופן שבו משפיע רכיב השפה על יכולתו של הילד להיות באינטראקציה ולטפס בשלבים ההתפתחותיים.

- תארי גם את האופן שבו הפרופיל הסנסו־מוטורי משפיע על היכולות השפתיות השונות ועל התפתחותן.

פרופיל משפחתי: תארי את הפרופיל המשפחתי, כפי שנחשפת אליו בתחילת ההיכרות עם המטופל. התייחסי למבנה המשפחתי, לדפוסי התקשורת, למורכבויות הקיימות במשפחה ולפרופיל הוויסות הרגשי של ההורים – ככל שנחשפת לתחומים אלה במהלך עבודתך עם הילד.

תכנית ההתערבות

- תארי איך נבנתה התכנית הטיפולית-חינוכית, מה כללה ההתערבות הטיפולית שלך במעגלי מעורבות נוספים מחוץ לחדר הטיפולים וכיצד התבוננות שהתגבשו אצלך באמצעות המודל עזרו לך בהכוונה של מערך ההתערבות בטיפול או במרחב הגן.
- ספרי מה הייתה הייחודיות בתפקידך במכלול הטיפולי הרב-מקצועי ותארי את מסגרת הקשר שלך עם הילד והמשפחה במהלך אותה התקופה.
- זה המקום להבאת קטעי וידאו ולהרחבה לגביהם, כמפורט בדגשים הנפרדים למטפלים ולאנשי חינוך.

דגשים ללמידה

- בחרי נקודה מרכזית שניתן ללמוד מהמקרה שאת מציגה והדגישי אותה בפני הקבוצה. את רשאת להתמקד בכל נושא המעניין אותך בטיפול, במסגרת החשיבה של מודל ה־DIR (דוגמאות לסוגיות כאלה ניתן לראות בחלקים הייעודיים לאנשי טיפול ולאנשי חינוך, המובאים בהמשך).
- המחישי כיצד מטפלים ואנשי חינוך אחרים יכולים ללמוד מהמקרה שאת מציגה.
- תארי מה התאפשר ומה לא התאפשר במסגרת הזמן והמערך הטיפולי שבו הילד טופל ומה את מזהה כעוצמות וכאתגרים בתכנית הטיפולית והגנית. בנוסף לכך, התייחסי להתערבויות, שלדעתך יידרשו בעתיד.

התבוננות בעצמי

- פרטי כיצד מודל ה־DIR השפיע עליך באופן אישי ועל עבודתך עם הילד והמשפחה.
- התייחסי לפרופיל הסנסוראפקטיבי שלך – מה מאפיין אותך בעבודה בכלל ועם הילד והמשפחה הייחודיים, במה הפרופיל הייחודי שלך תרם או הקשה עלייך בטיפול ובהתמודדות עם האתגר שבעבודה עם הילד והמשפחה, מה למדת על עצמך ומה האתגרים שעדיין עומדים בפניך מבחינת תהליך ההתפתחות המקצועית שלך.

התמונה הקלינית בתום התהליך

- חזרי לסעיפים שפורטו בשלב ההיכרות/הערכה ותארי כיצד הם נראים כיום, ומה ההבנות שביססת לגביהם במהלך הטיפול:
- שלבים התפתחותיים:** צייני מה הטווח התפקודי (לדוגמה בין שלבים 1 ל־4) כעת, ופרטי אילו איכויות מתוך כל שלב קיימות כיום בצורה מבוססת ואילו עדיין מהוות אתגר ובאילו מצבים. מומלץ לתת דוגמאות להמחשה מתוך התהליך הטיפולי ומהיכרותך הכללית עם הילד. פרטי תובנות מההתבוננות בווידאו על פי שאלון ה־FEAS בשלב הנוכחי של הטיפול.

אבחנה NDRC: חלוקה לקבוצות (מתוך ה־DMIC): האם יש שינוי באבחנה לאחר תקופת טיפול? התייחסי גם לאבחנות הנוספות אם היו ולשינויים שחלו בהן, אם חלו.

פרופיל סנסומוטורי: תארי את הפרופיל הסנסומוטורי של הילד ושל ההורה או של איש הצוות עמו עבדת כפי שאלה באים לידי ביטוי כעת, בזמן ההצגה. התייחסי לאותם רכיבים שפורטו בסעיף הפרופיל הסנסומוטורי בשלב ההערכה.

• העלי השערות כיצד הפרופילים השונים (ילד־הורה/ילד־איש צוות) השפיעו זה על זה, על התפקוד ועל קצב ההתקדמות.

• התייחסי לאופן שבו השפיע הפרופיל הסנסומוטורי על המעבר בין השלבים בסולם ההתפתחות־רגשי.

• התייחסי להשפעות ההדדיות של הפרופיל הסנסומוטורי והפרופיל השפתי זה על זה.

• פרטי את מחשבותיך לגבי הוויסות החושי־רגשי של המעורבים בתהליך הטיפול, שאותו את מציגה וצייני אילו שינויים חלו בתחום זה אצל הילד ואצל ההורה/איש הצוות ואצלך, ומה הסיבות לשינוי.

פרופיל שפתי: תארי את הפרופיל השפתי של הילד, כפי שבא לידי ביטוי כעת, בזמן ההצגה. התייחסי לאותם רכיבים שפורטו בסעיף הפרופיל השפתי בשלב ההערכה.

• נסי להבין ולהסביר את ההשפעה של הרכיב השפתי על כלל התפקוד של הילד: קצב ואופן הטיפוס בסולם ההתפתחות־רגשי, אם וכיצד משפיע הקושי השפתי על המעבר בין השלבים ההתפתחותיים, על האינטראקציות של הילד ועל חיי היומיום.

• התייחסי לאופן שבו הוכללו ההתאמות השפתיות הנדרשות בהקשר לקשיים בתחום השפתי לתוך הטיפול וההנחיות להורים וכן התייחסי לשינויים שחלו לאורך תקופת הטיפול המדוברת.

פרופיל משפחה: תארי את התפקוד והדינמיקה המשפחתיים: כיצד השפיעו על התפתחות הילד והתהליך הטיפולי וכיצד הושפעו מהתהליך.

חלק שני: דגשים לאנשי טיפול בהכנת מקרה ארון

כללי: בהצגת המקרה, ברצוננו לראות אותך מיישמת את עקרונות המודל לא רק בחדר הטיפולים, אלא גם בהנחיית תכנית התערבות כללית עבור הילד והמשפחה.

וידאו: בחרי חמישה עד שישה קטעי וידאו המציגים נקודות זמן שונות בתהליך הטיפולי. האורך הכולל של קטעי הווידאו הוא 15 דקות.

גם אם ההורים הם ה"משחקים העיקריים" עם הילד בחדר, בחרי לפחות קטע וידאו אחד, שבו את משחקת ישירות עם הילד כחלק מתהליך ההדרכה בחדר הטיפול (כמו גם קטעים שבהם את מנחה ומדריכה בחדר הטיפולים את ההורים/הצוות בפועל, בתנאי שרואים או לפחות שומעים אותך בוידאו). אם מסיבה כלשהי לא עבדת עם ההורים בתוך החדר, אנא כתבי לנו על כך (לדוא"ל של הארגון) והסבירי את המגבלות בתהליך הטיפולי. אנו נדון בבקשה ואם הנסיבות יצדיקו זאת, תקבלי את האישור לכך. ודאי שאת מקבלת את תשובת צוות הארגון לפני שאת מתחילה להכין את המקרה להצגה בסמינר.

נתחי לעומק את מהלך הטיפול: תארי את המעבר של הילד משלב לשלב בהתייחס ליכולותיו ההתפתחותיות בשלבים השונים, לאתגרים ולאפיוני הפרופיל ויכולות הוויסות שלו (תארי את קצב ההתקדמות בתחומים שונים ואת האתגרים שבדרך. התייחסי לצפי שלך לגבי ההתקדמות הצפויה ונמקי את הסיבות לכך).

עבודה עם המשפחה: התייחסי לאופן העבודה האישית שלך עם המשפחה וליחסים שלך עמה: פרטי לגבי האופן שבו התמודדת עם האתגרים המרכזיים שעמדו בפניך בעבודה עם ההורים בחדר הטיפולים

ועם אתגרים הקשורים לדפוס המשפחתי-הורי (דוגמאות לנקודות שחשוב לשים לב אליהן: דפוס הנחמה שהורה מציע לילדו, ההתאמה של ההורה לצרכי הילד מבחינה סנסורית-אפקטיבית, הזרימה של רמיזה אפקטיבית בין ההורה לילד, כולל יכולתם של ההורה ושל הילד לקרוא ולפרש רמיזה אפקטיבית, דפוס הוויסות ההדדי בדיאדה ומה מאפיין אותו, האופן שבו ההורה מתמודד עם רגשות שליליים העולים אצל הילד, הצורך בהצבת גבולות מול הילד, ועוד).

היבטים תרבותיים: קחי בחשבון נושאים תרבותיים וחשבי כיצד הם משפיעים או עשויים להשפיע על האינטראקציה בין הילד להוריו בזמן ה-Floortime ובזמנים אחרים (אם נחשפת לכך בטיפול).

התכנית הלימודית: תארי את התכנית הלימודית וההתאמות שנעשו בה בחשיבה על פי המודל (אם היית מעורבת בכתיבתה).

שאלה קלינית משמעותית: במהלך הצגת המקרה בקבוצה, הציגי שאלה קלינית אחת משמעותית שליוותה אותך בעת העבודה עם הילד והמשפחה והרחיבי לגביה ולגבי אופן ההתמודדות שלך עמה בתהליך הטיפול.

להלן מספר דוגמאות לסוגיות או שאלות שבהן ניתן להתמקד בדיון:

- המהלך ההתפתחותי של הילד (לדוגמה, ילד המתקשה מאוד לטפס בסולם ו"תקוע" כבר זמן רב במעבר משלב שלוש לשלב ארבע; ילד שלא מצליח להיכנס לעולם הסימבולי וכדומה).
- הפרופיל הסנסורית-אפקטיבי או השפתי של הילד והשפעתו על הדינמיקה שבין הילד להורה, בין הילד לבינו או בינו לבין ההורים בהקשר של השונות בין הפרופילים השונים.
- הדפוסים המשפחתיים והתהליך הטיפולי שלך עם המערכת המשפחתית.
- בחירת האסטרטגיות הטיפוליות והתאמתן לשלב ההתפתחותי ולפרופיל של הילד והמשפחה.

חלק שלישי: דגשים לאנשי חינוך בהכנת מקרה ארוך

כללי: בהצגת המקרה, ברצוננו לראות אותך מיישמת את עקרונות המודל בעבודתך החינוכית באופן אינטגרטיבי סביב התמקדות בילד אחד.

הצגת המקרה צריכה לכלול התייחסות מעמיקה לילד ולמשפחתו כמפורט בהנחיות, כמו גם להראות התערבות מערכתית גנית/כיתתית שהובלת במסגרת, הכוללת הדרכה על Floortime לאיש צוות אחר, פעילות קבוצתית ותכנית לימודית מותאמת ואינטגרטיבית עבור הילד (עליך להראות מתוך כל אלה שני סוגים של התערבויות גניות/כיתתיות, שאותן יישמת במהלך התכנית הטיפולית).

משך זמן ההיכרות עם הילד: להצגת המקרה, עליך לבחור ילד שהכרת לפחות במשך שתי שנות לימוד, עמו עבדת ב-Floortime והדרכת עליו ב-Floortime פרטני במהלך השנתיים הללו (על פרק ההדרכה להימשך לפחות שנת לימודים אחת). משך התכנית הכוללת, שעליה תפרטי בהצגת המקרה, צריך להיות לפחות שנת לימוד אחת מתוך השנתיים שבהן עבדת עם הילד.

וידאו: בחרי בין חמישה לשישה קטעי וידאו מנקודות זמן שונות (באורך כולל של 15 דקות). על קטעי הווידאו לכלול:

- לפחות קטע אחד שבו ישנה התערבות ישירה שלך עם הילד (אם את מביאה מקרה על ילד שעל העבודה איתו הדרכת איש חינוך אחר, בחרי לפחות קטע וידאו אחד שבו את משחקת באופן ישיר עם הילד כחלק מתהליך ההדרכה בחדר הטיפול).

- קטעים שבהם את מנחה ומדריכה את הצוות בפועל בזמן Floortime או במהלך הפעילות הגנית/הכיתתית, בתנאי שרואים או לפחות שומעים אותך בווידאו בזמן ההדרכה.
- שני קטעי וידאו שבהם את מראה פעילות קבוצתית בגן/בכיתה, שבה אפשר לראות כיצד ההתערבות עם הילד מותאמת ומנומקת לצרכים הייחודיים שלו (בין אם היא שונה מהתערבות מול ילדים אחרים בקבוצה ובין אם לא).
- הקפידו כי בקטעים שבחרת להציג ניתן יהיה לראות כיצד ההבנות שלך לגבי הפרופיל והשלב ההתפתחותי של הילד השפיעו על אופן העברת הפעילות.
- חשוב כי במהלך ההצגה יושם דגש על התכנית החינוכית של הילד: חשיבה על מטרות תל"א מותאמות על פי מודל ה-DIR, התאמות שנעשו בבניית התכנית האישית במסגרת החינוכית לצרכים הפרטניים של הילד, אופן ההדרכה שלך את הצוות החינוכי והעבודה עם הצוות הטיפולי.
- הרחיבי על המקום הייחודי שלך כאשת חינוך בעבודה עם הילד ומשפחתו ועם אנשי הצוות האחרים.

משפחה: פרטי לגבי הקשר שהיה לך עם ההורים: כיצד התקיים וביאזה מבנה של קשר בחרתם (האם נפגשת עם ההורים לשיחות או שהייתה לכם דרך אחרת לתקשר במהלך השנה; ביאזה מבנה היו המפגשים עם ההורים, ביאזו תדירות ואיזה תוכן נכלל בשיחות הללו; ביאזה אופן היית מעורבות במעגלי החיים של הילד מחוץ לגן/לכיתה באמצעות הכוונה של ההורים לצורכי הילד והבנת הפרופיל/שלב/יעילות של האסטרטגיות הטיפוליות).

הסבירי כיצד את מבינה את השפעת הפרופיל המשפחתי על אופן ההתנהלות של המשפחה מול צוות הגן/הכיתה ומולך באופן אישי. ניתן להתייחס בחשיבה רפלקטיבית על האופן שבו הפרופיל האישי שלך עזר או הקשה על התקשורת עם ההורים.

צוות חינוכי: ספרי על העבודה עם אשת הצוות החינוכי שהדרכת. פרטי לגבי הפרופיל שלה, האם וכיצד הפרופיל שלה התאים או/ו אתגר את הילד ומה היו האתגרים שלך בהדרכה זו מבחינת הקשר שלך עם המודרכת.

שאלה מקצועית משמעותית: במהלך הצגת המקרה בקבוצה, הציגי שאלה אחת משמעותית שליוותה אותך במהלך העבודה עם הילד והמשפחה והרחיבי לגביה ולגבי אופן ההתמודדות שלך עמה בתהליך הטיפול.

להלן מספר דוגמאות לסוגיות או שאלות, שבהן ניתן להתמקד בדיון:

- המהלך ההתפתחותי של הילד (לדוגמה, ילד המתקשה מאוד לטפס בסולם ו"תקוע" כבר זמן רב במעבר משלב שלוש לשלב ארבע; ילד שלא מצליח להיכנס לעולם הסימבולי וכדומה); השפעת הקושי בהתפתחות על ההתנהלות עם הילד בגן/בכיתה.
- הפרופיל הסנסו־מוטורי־אפקטיבי או השפתי של הילד והשפעתו על הדינמיקה שבין הילד לצוות, בין הילד לבינך או בין הילד לבין אנשי הצוות האחרים בגן או בכיתה בהקשר של השונות בין הפרופילים השונים.
- שאלה המתמקדת בהתאמת הסביבה הגנית/כיתתית לילד בהתייחס למורכבות הייחודית שלו.
- בחירת האסטרטגיות ב־Floortime או בזמנים של עבודה מובנית חלקית (semi structured) והתאמתן לשלב ההתפתחותי ולפרופיל של הילד בגן/בכיתה.

חלק רביעי: דף מלווה

מטרתו של מסמך זה היא לתמצת את החומר עליו מתבסס תיאור המקרה אותו תציגי בסמינר. אורכו של הדף המלווה בתיאור מקרה ארוך לא יעלה על 7 עמודים, המוגשים בקובץ word, גודל גופן 12 עם רווח של שורה וחצי.

את הדף המלווה יש להכין על-פי ההנחיות ולהדפיס שני עותקים, שיינתנו למנחות הקבוצה בתחילת הצגת המקרה (ויועברו אח"כ לתיק האישי).

אנא הקפידו להסוות כל פרט מזהה לגבי הילד ומשפחתו.

אנא הקפידו להתייחס במסמך זה לנקודות המפורטות מטה בלבד (אין צורך להרחיב בדף המלווה על כל התכנים אליהם התבקשת להתייחס במסמך ההנחיות למקרה).

המסמך המלווה צריך לכלול את החלקים הבאים

1. **רקע כללי** – הקדמה קצרה הכוללת התייחסות לסיבות לבחירת המקרה להצגה בסמינר זה ורקע כללי על הילד ומשפחתו.
2. **ציר הזמן** – שיכלול אירועים משמעותיים בחיי הילד והמשפחה, תוך ציון זמן (חודש ושנה) של התרחשותם, גיל הילד ותיאור האירוע במספר מילים. ניתן להציג את ציר הזמן כרשימה בסדר כרונולוגי, בגרף או בטבלה.
3. **רקע התפתחותי**.
4. **אבחנה לפי ה-DMIC** ואבחנות אחרות.
5. **מהו המערך הטיפולי/חינוכי** בו את פוגשת את הילד – מהי התוכנית הטיפולית הכללית ומה מקומך בה (מה כלל הסטיג הטיפולי עם הילד, עם משפחתו ועם הצוות הטיפולי/חינוכי הנוסף). אנא פרטי על הרחבת ההתערבות המקצועית (טיפולית/חינוכית) שנעשתה על-ידך במקרה זה (בית/מסגרת חינוכית/מרחבי טיפול נוספים וכו').
6. אנא פרטי מעט על **ההדרכה שלך** (להורים/אנשי צוות חינוכי/אנשי צוות טיפולי) במסגרת הטיפול אותו את מציגה – התייחסי לאופי ולמוקדי ההדרכה.
7. תפקוד הילד על-פי **השלבים ההתפתחותיים** (FEDL) בתחילת התהליך הטיפולי ובסוף התקופה המוצגת.
8. **פרופיל בתחילת התהליך הטיפולי ובסוף התקופה המוצגת** – סנסו-מוטורי-אפקטיבי ושפתי.
9. **פרופיל משפחתי** – תארי בקצרה את הפרופיל המשפחתי ואת אופן העבודה עמה.
10. **התערבות טיפולית** – תארי כיצד הבנותייך על הילד ומשפחתו השפיעו על תכנית ההתערבות הטיפולית או החינוכית-גנית.
11. **השאלה הקלינית** העיקרית בה עסקת במקרה זה.
12. **פירוט קטעי הווידאו** – על כל קטע וידאו יש לכתוב בקצרה באיזה תקופה של הטיפול הוא התקיים (כולל תאריך הטיפול הספציפי), לתאר את האינטראקציה הנצפית בקטע, להתייחס למקומו של הילד בסולם ההתפתחותי-רגשי בקטע המובא ולפרט מה האסטרטגיות Floortime שבהן נקטת בכל קטע, מדוע השתמשת באותן התערבויות וכיצד הן השפיעו על המהלך בחדר.

13. **התבוננות רפלקטיבית** – פרטי מעט כיצד העבודה במסגרת מודל ה־DIR בכלל ובמקרה זה בפרט השפיעה עליך באופן אישי ומקצועי. אנא התייחסי לחוזקות ולאחרים שלך בעבודה בכלל ועם המטופל (ומשפחתו) אותו את מציגה בפרט.

במהלך הצגת המקרה אין צורך להציג את הדברים על פי הסדר של הדף המלווה. הרגישי חופשייה להציג בסדר שנראה לך מתאים. הקפדי להתייחס לנקודות המשמעותיות ולארגן את דבריך כך, שיתאימו למסגרת הזמן. אנא הקפדי על אורך ומבנה הדף, כפי שפורטו בתחילת מסמך זה. לא ניתן להציג מקרה ללא "דף מלווה", שהוכן לפי ההנחיות לעיל.

עד כאן ההנחיות, ומכאן לעבודה!

במצבים שבהם מתעוררים קשיים או שאלות במהלך ההכנה, אנו ממליצים להיוועץ במדריכים האישיים. את מוזמנת לפנות אלינו לפי פרטי ההתקשרות המופיעים בהמשך.

בהצלחה!

ארגון DIR ישראל